Могући одговор Србије на признање КиМ

Пише: Милан Пауновић
субота, 23 фебруар 2008 00:09

После чина самопроглашења Косова као независне државе који се десио 17. фебруара 2008. године, поновићу по ко зна који пут, оно што зна свако ко се бави међународним јавним правом. Границе Србије су неповредиве те питање статуса Косова и Метохије је одавно одређено. Ова покрајина је саставни део Србије и питање статуса Косова не постоји у међународном праву. Може се преговарати само о модалитетима суштинске аутономије, јер то су захтеви резолуције 1244 Савета безбедности УН.

Правни докази су необориви и на овом месту ћу набројати само неке од њих. Ко не верује нек провери њихову садржину (ово пре свега мислим на САД и неке земље ЕУ): Повеља УН (члан 2 став 4), Мишљење Бадинтерове арбитражне комисије, бр. 3, од 11. јануара 1992. године (правна снага пресуде); читав низ Резолуција Савета безбедности УН и то нарочито, 757 (од 30. маја 1992. године), 777 (од 19 септембра 1992. године), 1160 (од 31. марта 1998. године), 1199 (од 23. септембра 1998. године), па до најчувеније 1244 (од 10 јуна 1999. године); Париски споразум од 14. децембра 1995. године; Уговор из Букурешта од 10. августа 1913. године; Завршни протокол о разграничењу са Албанијом потписан у Фиренци од 26. јула 1926. године итд. Овом списку би придодао још нешто везано за, не толико међународно право, колико за правду у међународном праву. То је историјска тапија на Косово и Метохију, које је представљало историјски центар средњевековне српске државе и српске културе. Из те тапије, уосталом, проистекли су и сви поменути међународни инструменти.

Једноставно речено, Косово и Метохија се не могу изузети из Србије без њене сагласности. А међународно јавно право и Устав Србије забрањује тако нешто. Међутим, изгледа да снага међународног права, високоцивилизованим државама не значи ништа. САД су, после једностраног проглашења независности Косова од стране сецесионистичких органа успостављених на Косову, а ојачалих после успостављања де фацто суверенитета КФОР и УНМИК (читај САД и неких земаља ЕУ) на Косову и Метохији, признале ту нову државу, и то само један дан после нелегитимног самопроглашења. Сматрају да политички посматрано, имају право на то, а да је такозвана историјска реалност таква. Да треба искористити неуређена питања у међународном праву која се тичу стварања нових држава, да су претње велике од албанских сепаратиста велике, да они могу направити немире, те се Косово мора признати као нова држава. Нису касниле ни Велика Британија и Француска. Ка оваквом епилогу нагиње и Немачка и неке друге земље ЕУ. Али има и оних земаља који се оваквом епилогу жестоко противе. Не мислим само на Русију и Кину, него и на неколико земаља ЕУ, а доста је земаља и из Африке, Јужне Америке и Азије.

Какав би одговор Србије на унилатерално проглашење независности и признање Косова од стране неких држава у међународној заједници требало да буде? По мом мишљењу једино онакав, какав би њима био разумљив. Не треба само упућивати протесне ноте, повлачити амбасадоре на консултације и предузимати дипломатске мере које од тих земаља неће бити озбиљно схваћене. Треба им рећи иститну и предочити им да ће Србија предузети и оштрије кораке из арсенала дипломатских потеза. Те државе ће свакако ово боље разумети, зато што су их својевремено обилато у својој дипломатској пракси и користиле. Треба им предочити да Србија разуме да они могу признати ту "државу Косово". Наравно нико САД, па ни било којој другој земљи, не може ускратити право да признају кога хоће и и шта хоће.

Па и Косово. Али, треба рећи да ће један од наших првих дипломатских одговора бити примена једне доктрине који су и они у историји примењивали. Та доктрина назива се Халштајнова доктрина. Може се слободно рећи да је она имала кључну улогу иностраним пословима СР Немачке од 1955. године све до 1969. године, те да је допринела да данас јединствена СР Немачка буде у ЕУ са осталих 26 држава.

Названа је по свом творцу, професору Валтеру Халштајну, бившем државном секретару у министарству иностраних послова Немачке и првом председнику Европске Комисије (1958-1967). На основу ове доктрине, тадашња влада СР Немачке (Западне Немачке), пошто је сматрала да она заступа интересе свих који живе у "совјетској зони", то јест ДР Немачкој (Источној Немачкој), изјавила је да ће прекинути дипломатске односе са "свим државама, које буду признали владу совјетске зоне". Доктрина је подржана Декларацијом влада САД, Велике Британије и Француске исте године када је и проглашена. Наравно, прва земља на којој је ова доктрина примењена била је бивша Југославија. СР Немачка је 1957. године прекинула дипломатске односе са нашом бившом државом, а касније и са низом других држава. Треба додати да је СР Немачка доктрину селективно примењивала. Није, на пример, прекинула дипломатске односе са самим Совјетским Савезом, иако је доктрина била уперена управо против ове државе. Иако је СР Немачка касније напустила ову доктрину, успостављајући дипломатске односе, прво са Румунијом (1967) а после и са Југославијом (1969), па чак и признала ДР Немачку (1972), која је годуну дана пре тога 1971. године примљена у ОУН, ова доктрина је своје клице очигледно успешно пустила. ДР Немачка више не постоји, а Немачка је јединствена држава, чланица ЕУ, водећа држава у овом ентитету.

Треба им такође указати да се слична доктрина и дан данас успешно примењује од стране НР Кине, према онима који признају Тајван као државу. То она доследно ради од када је 1971. године, заузела своје легитимно место у ОУН, прекинула или није успоставила дипломатске односе са земљама које признају Тајван, виртуелну државу у међународном правном смислу, а иначе легитимно представља саставни део НР Кине.

Зависно од својих интереса и Кина понекад селективно примењује ову доктрину. Сигуран сам да ће овакви дипломатски потези НР Кине бити успешни и да долазе године када ће Тајван постати и de facto територија НР Кине.

Тако се и Србија треба понашати. Пре свега мора је селективно примењивати, да цела држава не би ушла у самоизолацију. Значи, раскинути односе само са пар држава које су предњачиле у процесу признања а од чега Србија не би имала скоро никакве економске штете. То се пре свега односи на земље у ужем региону. Доктрина се може још модификовати због нових историјских околности. Пре свега, "држава Косово" никада неће бити примљена у ОУН јер ће тиме државе које то ураде прекршити резолуцију 1244 Савета безбедности за коју су и саме гласале. Докле год се Русија бори за очување начела међународног права, а не сумњамо да ће то бити вечно, ова наказна творевина по процедури из Повеље УН, не може бити примљена у УН. Значи држава ће бити инвалидна. Правне консеквенце за уговоре који ће се потписивати са том државом биће катастрофални. Положај такве земље у најбољем случају може бити као положај Тајвана.

Према томе, треба се вратити на процес преговора о аутономији Косова и Метохије. Овај процес треба држати под окриљем УН. Србија мора да реагује као свака суверена држава, која има сва права и дужности као и друге државе у међународном поретку. Па нека онда оне земље које се буду одлучиле за признање овакаву евентуалну државу Косово, нека бирају. Да ли желе да имају дипломатске односе са европском, демократском и цивилизиваном земљом као што је Србија, која тежи јединственој Европи и која је угледни члан УН, или са једном виртуелном државом, под управом војних снага НАТО и Америке, пуном организованог криминала, међународног тероризма, нерашчишћених односа њихових племенских и понекад и злочиначких вођа и која никада неће постати чланица УН. Сигуран сам да ће се одлучити за прву опцију, јер та опција је европска и светска. Мислимо, да оваква национална политика води Србију у Европу. Тако ће и угледни европски проф. Халштајн и његова доктрина допринети процесу интеграције Србије у Европу, јер је он управо човек који је имао визије европског уједињења.